

Received	Reviewed	Published	Doi Number
30.04.2018	27.07.2018	30.09.2018	10.18298/ijlet.2851

The Comparison of “Julie” in Balzac’s A Woman of Thirty and “Emma” in Flaubert’s Madame Bovary

*Ali YAĞLI*¹

ABSTRACT

This study is based on the character analysis and comparison produced as a result of analytical reading. The heroes that the authors dealt with in their novels were directly evaluated and compared with a completely subjective approach. With such a proposition, Balzac, considered to be the pioneer of Realism, was compared with Flaubert's “Emma” and “Julie” in his novel “A Woman of Thirty”, which he wrote in 1831. Balzac had described the social structure of his time, the relationship of male and female, unhappy marriages and forbidden loves around the hero Julie. The author draws attention to the dangerous consequences of prohibited love rather than drawing the tableau of great loves in the story of Julie. Balzac shows how the illusory dreams that have been nourished with hopelessness by reviving the novel by virtue of their unique descriptions have been broken down a whole life. About 25 years after Balzac, in the Madame Bovary, Flaubert also had written one of the social problems of the era, misunderstood marriages and deceived spouses, which took over the ending family drama. The reader witnesses how Emma's family life, which has embarked on this work to enjoy the forbidden love of the romantic world in real life, has been destroying it. In novel, on one hand Emma's criticism of the romantic books that caused her to live in the world of imagination, on the other hand the emotions, traditions and behaviors were criticized in terms of realistic and naturalistic view. The common feature of both novel heroes is that although they are married and have children to whom they can give their love, they must lead to family disaster by being attracted by the attractive aspects and ambitions of young virgin dreams.

Key Words: Balzac A Woman of Thirty, Julie, Flaubert Emma Bovary, Emma.

Balzac’ın Otuzunda Kadın Adlı Romanındaki Julie ile Flaubert’in Madame Bovary Adlı Romanındaki Emma’nın Karşılaştırılması

ÖZET

Bu çalışma analitik okuma neticesinde oluşturulmuş karakter analizine ve karşılaştırılmasına dayanmaktadır. Yazarların romanlarında ele aldığı kahramanlar doğrudan değerlendirilerek, tamamen öznel bir yaklaşımla karşılaştırılmaya çalışılmıştır. Böyle bir önermeden hareketle Realizm’in öncüsü olarak kabul edilen Balzac’ın 1831’de kaleme aldığı Otuzunda Kadın adlı romanındaki Julie ile Flaubert’in Emma’sı ile karşılaştırılmıştır. Balzac, yaşadığı dönemin toplumsal yapısını, kadın erkek ilişkilerini, mutsuz evlilikleri ve yasak aşkları Julie adlı kahramanı etrafında şekillendirerek anlatmıştır. Yazar, Julie’nin hikâyesinde büyük aşkların resmini çizmekten ziyade yasak aşkların tehlikeli sonuçlarına okuyucunun dikkatini çeker. Balzac, eşsiz tasvirleriyle romanı âdeta canlandırarak ümitle beslenmiş boşa çıkan hayallerin bütün bir yaşamı nasıl parçaladığını gösterir. Flaubert’de, Balzac’tan yaklaşık 25 yıl sonra kaleme aldığı Madame Bovary adlı eserinde dönemin sosyal sorunlarından biri olan yanlış evlilikler ve aldatılan eşler sonucu ortaya çıkan aile dramını ele almıştır. Okuyucu, bu eserde romantik dünyanın yasak aşklarını gerçek yaşamda tatmaya girişen Emma’nın aile hayatını nasıl yıkıma sürüklediğine şahit olur. Romanda Emma’nın hayal dünyasında yaşamasına neden olan romantik kitaplar eleştirilirken diğer yandan da realist ve natüralist bakış açısıyla duygular, gelenekler ve davranışlar ortaya konulmuştur. Her iki roman kahramanının ortak özelliği evli ve sevgilerini verebilecekleri çocukları olmalarına rağmen genç kızlık hayallerinin çekici yönlerine ve ihtiraslarına kapılarak aile felaketine neden olmalarıdır.

Anahtar Kelimeler: Balzac Otuzunda Kadın, Julie, Flaubert Madame Bovary, Emma.

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümü. ayagli@omu.edu.tr.

1. Giriş

Realist romanın öncülerinden biri olan Balzac, *Otuzunda Kadın* adlı romanında Fransız İhtilali sonrası Napolyon dönemini, seçtiği askeri bir karakter üzerinden ele alır. İlk yanlışlıklar, Gizli acılar, Otuz yaşında, Tanrı'nın parmağı, İki karşılama ve Suçlu bir ananın yaşlılığı adı altında farklı olaylarla birbirine bağlanmış altı bölümden oluşur. İlk bölümde Balzac, Nisan 1813'de Paris'teki Tuilleries meydanında Napolyon askerlerinin ihtişamlı gösterilerinin tasvirini yapar. Gösteriyi izlemeye roman kahramanı Julie babasıyla birlikte gelmiştir. Gösterideki subaylar arasında Julie'nin sevgilisi Victor d'Anglement da vardır. Öykünün başlangıcında okuyucuya Julie hakkında fazla bilgi vermeyen yazar onu ileriki bölümlere saklar. Julie babasının karşı çıkmasına rağmen Victor'la evlenir. Bu evlilik sadece Julie'nin hayatını karartmakla kalmaz aynı zamanda çocuklarının da felakete sürüklenmesine yol açar. Roman adını Julie'nin otuz yaşında genç kızlıktan kadınlığa geçişini temsil ettiği için buradan alır. Balzac, Julie'nin hikâyesinde sadece eşit olmayan çiftlerin mutsuzlukla sonuçlanan evliliğini değil, aynı zamanda hayal dünyasında yaşayan genç bir kızla, olgun bir babanın evliliğe bakışını anlatır. İlk bölümde roman âdeta yanlış evliliğe karşı bir başkaldırının ilanı konumundadır. Aslında bu bir bakıma yanlış evliliğe karşı çıkmanın yanında çiftlerin uyumsuzluğuna da eleştirel bakıştır. Julie genç yaşta anne olmasına rağmen duygularına hâkim olmayarak 30'lu yaşlarda bir başkasına aşık olur. Aşkın büyümlü gücünün kendisini felakete sürükleyebileceğinin farkında olmadan bu maceraya atılır. Kader onu kızı Héléne üzerinden cezalandırır. Héléne de erken yaşta aşkın baş döndüren duygularına kapılarak annesinin istemediği bir adamla kaçır. Zira bu yaşlarda aşık olmuş genç bir kız kendisini hayal kırıklığına sürükleyecek gerçeklerin farkında olamaz, hatta bunları görmek bile istemez. Kadınlık duygusu, yanlış evlilikler ve özel hayatlardan bazı sahneler yazarın eserini besleyen temel konular olarak ortaya çıkar.

Madame Bovary'de ise Flaubert, taşra hayatının sıradan ve monoton akışından usanmış Emma'nın düşlerinde büyüttüğü tutkularını, aşklarını ve peşinden koştuğu müsrif hayatı anlatır. 1851'de yazmaya başladığı eserini Flaubert ancak 1856'da bitirir. Başka bir ifadeyle yazar, konuyla ilgili birçok anket yapmış, karakterlerin okuyucu tarafından daha iyi anlaşılması için birçok tıbbi doküman ve belgeden yararlanmış ve eserini 5 yılda bitirebilmiştir. Tasvirlerin kalitesiyle realist romanın diğer tüm unsurlarını başarılı bir şekilde romanında birleştiren Flaubert, Emma figürüyle de Bovaryzim'in doğmasına neden olmuştur. Emma'nın taşralı yaşamdan bıkmaması, sürekli artan can sıkıntısı, gösterişe olan tutkusu ve yeni aşklar arayışı öykünün ana eksenini oluşturur. Charles, Emma'nın hayallerindeki sevgiliyi, romantik eşi temsil etmediği için evlilik sonrası kendini mutsuz bir hayatın içerisinde bulur. Zayıf karakteri ve duygusuz mizacı yüzünden Charles romantik bir kadının ruh halinden pek anlamaz. Aslında Emma'yı mutsuz kılan sadece Charles'in bu zayıf ve silik mizacı değil aynı zamanda hayatını birlikte sürdürmek zorunda kaldığı sığ çevre ve insanlardır. Emma mizaç olarak duygusal, tutkulu, coşkulu ve romantik bir kadın olduğu için sürekli hayallerinde yaşattığı görkemli ve hareketli hayatın özlemi ve arayışında olur. O hayata okuduğu romantik "kitapların diliyle hazırlanan kapalı ve kilitli bir muhitin genç kız tipidir. İçerisinde bulunduğu ortam onun hareket etme ve dışarı açılma şansını ortadan kaldırmıştır. Bu sebeple Emma, bildiği her şeyi Don Kişot gibi okuma yöntemleriyle öğrenmiştir" (Özcan, 2010, s.55). Charles ile evlendikten sonra kır hayatının monotonluğundan ve can sıkıntısından sürekli şikâyet eder. Yonville'e yerleştikten sonra da bu evlilik git gide Emma için dayanılmaz ve boğucu olmaya başlar. Zira Emma romanlarda okuduğu gösterişli düğünler ve evliliklerin hayalini kurmuştu. Tutkularının esiri ve hayalperest bir kadın olan Emma kocasını önce Léon adlı bir gençle, daha sonrada Rodolphe adlı zengin ve çapkın bir burjuvaziyle aldatır. Bir süre sonra, Emma'nın evliliği yalnızlık ve dizginlenemeyen tutkular sonucu yavaş yavaş

felakete doğru gider. Sevgililerinin terk etmesi, lüks tutkusu, harcamalarındaki savurganlık ve sefih hayatı onu intihara sürükler. Flaubert romanın kalitesini artıran her detayı bir birini izleyebilmesi bakımından belli bir amaç doğrultusunda seçer. O da Balzac gibi tasvirlerin gerçeğe yakın olması için mekânları ziyaret edip geniş bilgiler toplar. Zira roman içinde tasvir “tamamlayıcı bir unsurdur; bir piyes için dekor ne ise bir roman için de tasvir odur”(Tekin, 2001, s.207). Flaubert, Emma'nın ölüm sahnesini tasvir ederken realist stilin ön plana çıktığı görüyoruz. O, ölüm sahnesini düş ve duygulardan arınmış, olduğu gibi kısa sözcüklerle resmeder. Adeta arsenik'i içen ve o duyguları yaşayan yazarın kendisidir. Bu sahnenin romanda en dikkat çekici ve gerçeğe yakın olmasının nedeni “ Flaubert'in gerçek hayatta sara nöbetlerinin sık sık tekrarlanması ve bu ruh halinin de Emma üzerine taşınmasıdır. Flaubert'in 'Emma benim' demesi biraz da bu yüzdendir” (Cuénant, 2018, s.2). Her iki yazarında kahramanları ve karakterleri farklı iki etaptan geçer: Onlar önce bir hayal kırıklığı ve başarısızlık aşamasından geçerler, sonrada yıkımla son bulan mutlak kadere boyun eğerler.

1.1 Julie ve Emma'nın Aile Portresi

Balzac öykünün ilk sayfalarında mekân tasvirlerindeki cömertliğini Julie için pek kullanmayıp onu olayların akışına göre okuyucuya tanıtmayı amaçlamıştır. Yazar, Julie'yi babasıyla gittiği askeri manevra gösterilerindeki şıklığı, güzelliği zerafeti ve asaletiyle ön plana çıkarır. Baba ve kızının gösteriye ilk gelişlerindeki sahneyi Balzac o kadar ustaca sözcükler seçerek anlatır ki Julie'yi görenler yanındaki yaşlı adamın genç karısı sanırlar. Baba da kızının bu güzelliğinden doğal olarak hoşnut olur. Balzac aynı stili *Goriot Baba'*da yaşlı Goriot'un pansiyonda kaldığı ilk günlerde geçen bir sahne için de kullanır. Anlatının akıcılığı ve ifadelerin etkili kullanımı sayesinde ziyaretçinin ilk etapta Goriot'un kızı olduğu anlaşılabilir. Goriot Baba'nın odasından sabahın erken saatinde para için gelen kızının çıkışını pansiyondakiler metres ziyareti olarak algırlarlar. Zira“ ilk defa sabah kıyafetiyle gelen kızın, ikincisinde akşam yemeğinden sonra, bir sosyete toplantısına gidecekmış gibi süslenip” (Balzac,1988, s.46) tekrar gelişi, pansiyonerler arasında farklı yorumlara neden olur. Doğal olarak böyle ince belli, zarif, sarışın bir kızın Goriot Baba'nın kızı olmaktan ziyade metresi olabileceği düşünülür.

Balzac, romanın ilk bölümünde Julie'nin ailesiyle ilgili okuyucuya pek bilgi vermez, hatta annesinden hiç bahsetmez. O babasıyla birlikte yaşayan anne sevgisini uzun süre tatmamış genç bir kızdır. Victor d'Aiglemont'a olan aşkı babasında hem yalnızlık hem de büyük endişe doğurur. Çünkü babasına göre Julie evlilikle aşk arasında birbirinden ayırt edilmesi gereken hususları bilemeyecek kadar küçüktür. Babası Julie'ye bu ince noktalardan şöyle bahseder: “Kızlar, çoğunlukla kendi kendilerine, insanın içine baygınlık verici, bir takım yüksek hayaller kurarlar, ancak kafada yaşayan bir takım yüzler yaratırlar. İnsanlar, duygular, dünya üzerine masalımsı düşünceler uydururlar. Sonra da, hayal ettikleri bulunmaz özellikleri pek bönncesine, birinin üzerine kondururlar, buna kendileri de inanırlar. Seçtikleri, adamda onların sevdiği işte bu hayali yaratıktır. Gelgelelim, daha sonra, iş işten geçip de felaketin içine gömüldüler mi, öylesine süsledikleri o aldatıcı görünüş, ilk tapındıkları put iğrenç bir iskelet olur” (Balzac,2005, s.22-23). Çok genç yaşta aşık olmuş bir kız hayallerini kurduğu şeylerin olumsuz yanını pek ön plana çıkarmaz. Zira bu yaşlarda kızlar daha çok heyecana açtırlar. “İlk gençliğin ateşi dorukta olduğu için herhangi bir erkekle ilgili olarak hayranlık uyandırıcı bir imge yaratması mümkündür. Sevgilisine rastladığı her defa, sevgilisinin gerçekte olduğu şeyin değil de kendisinin yaratacağı bu hoş imgenin tadını çıkaracaktır. Daha sonra, bu sevgili ve diğer tüm erkeklerle ilgili yanılgılarından kurtulduğu zaman, acı gerçeğin deneyimi ondaki kristalleşme gücünü azaltır ve güvensizlik hayalin kanatlarını koparır”(Stendhal,1998, s.24). Zira aşkta güven iyi tesis

edilmesiyle sevgililer mutlu olur. Eşler arasında aldatma mutluluğun etrafında gezen en tehlikeli korkunç bir düşmandır. Düşmanla mücadele etmenin en kolay yolu da bir bakıma düşman edinmemektir.

Madame Bovary'de, Emma'nın babası Rouault kızının çiftlik işlerinden anlamamasından dolayı onun bir an önce kısmetinin çıkmasını beklemektedir. Babası onu yatılı okuldan alıp eve getirdiğinden beri kafasındaki tek düşünce onu bir an önce evlendirmek olmuştur. Zira Emma eve döndüğünden beri köy hayatından usanmaya başlamış ve manastırdaki günlerini arar olmuştur. Annesini küçük yaşta kaybettiği için baba sevgisi bu boşluğu dolduramamış, tamamen okuduğu kitaplardaki hayal dünyasından beslenmişti. Emma'nın Charles ile evlenmesi babasını mutlu etmiş ancak kendisi bu evlilik boyunca bir türlü mutluluğu yakalayamamıştır. Kızını evlendirdikten sonra Rouault baba çiftliğinde kendi işleriyle uğraşır. Kızının etrafında gelişen olaylarda adı hiç geçmez. Öykünün sonlarına doğru Emma ölüm döşeğindeyken ancak ona haber verilir. Kızının ölümüyle iyice sarsılan baba duygularını şöyle ifade eder: "Karımın öldüğünü gördüm, sonra oğlum gitti, şimdide kızım! Artık bu evde uyuyamayacağım" (Flaubert,1872,s.412) diyerek torununu dahi görmeden acı içerisinde evine geri döner. Julie ve Emma'nın her iki öyküde de ailelerin tek çocukları olduğunu görüyoruz ancak geçmişte Emma'nın küçük bir kardeşinin olduğu ve artık yaşamadığını Rouault babanın sözlerinden anlıyoruz. *Otuzunda Kadın*'daki Julie'nin babası da aynı şekilde kızının evliliğinden sonra pek ortalıkta görünmez. Öykü içerisinde adeta görevini yaptıktan sonra birden bire ortalıktan kaybolur. Ancak kızı Julie yanlış evliliğin kendisine vermiş olduğu mutsuzluğun sık sık muhakemesini yapıyor bazen "birden Tuilleries'deki geçit törenini anımsayınca da, gözleri yaşarıyor, bu sözlerin nasıl da yerinde olduğunu kavrayamamış olmasından dolayı vicdanı onu azarlıyordu. Başına ne geldiyse hep bu söz dinlemeyişinden ileri gelmişti. Çoğu vakit de, başına gelenlerden hangisinin daha güç katlanılır olduğunu bilemiyordu" (Balzac,2005,s.39).

1.2 Julie ve Emma'nın Hayal Dünyası

Aile sevgisinden mahrum büyümüş olan Julie'nin çocukluk yıllarındaki hayallerini annesi süslüyordu. Victor'a aşık olduktan sonra Julie'nin dünyası bir anda değişir. Öykünün ilk sayfalarında şıklığı, zarafeti ve güzelliğiyle sunulan Julie'nin hayallerini artık Napolyon'un subaylarından bir olan Victor d'Aiglemont süslemeye başlar. Balzac Julie'yi okuyucusuna önce aşkına sadık ve bu sadakatini de evlilikle sonuçlandıran genç bir kız olarak sunar. Daha sonra onu evliliğin yarım bıraktığı mutluluğu arayan sadakatsiz bir kurbanı dönüştürür. Julie bu süreçte hem başarısız evliliğinden ve kocasının kendisine karşı gösterdiği ilgisizlikten acı çeker hem de kadına bahşedilen cinsel acımasızlığı yaşayarak görür. Julie'nin babasının şu anlamlı öngörülerini bile onu hayal dünyasından uyandırmaya yetmez:

"Şu albayı sevdiğini görmeyeyim de yaşlı bir adama tutulduğunu duyayım daha iyi bence, Julie. Ah! on yıl ileri gidebilseydin, benim bu denenmiş sözlerimi doğru bulursun ya. Onun şen şakraklığı ruhsuz bir şen şakraklıktır; kışla şaklabanlığı. Değerli hiçbir yanı yoktur; har vurup harman savuran biridir. Hani kimileri vardır, günde dört öğün yemek yiyip hepsini sindirmek, uyku çekmek, karşılıklarına çıkan ilk kadını sevmek, bir de dövüşmek için yaratılmışlardır; işte bu da onlardan. Hayatın anlamını kavrayamamıştır" (Balzac,2005,s.23).

Aşkın büyüdüğü dünyasına kendini kaptıran Julie bu duygu seli içerisinde babasının uyarılarını pek dinlemez. Zira, aşkın ve duygunun hiçbir engel tanımayan gücüne karşı koyabilmek olağan üstü bir irade ve güç gerektirir. Julie'de çocuksu duygular ağır bastığı için bu iradeyi gösterme gücünden

mahrumdur. Bir bakıma “duygular da çocuklar gibi akılsızdır. Doğruyu yanlışları, hayali gerçekten ayırt edemezler. Yeter ki, beslensinler: Gerçeklikle veya rüyalarda beslenmiş olmaları pek fark etmez. Balzac, (eserlerinde) hayatı boyunca tatlı hayallerden başka bir şey vermeyerek aldatmıştır onları; duygularının açıklığını, kendilerine veremeyeceği yiyeceklerin kokusu ile gidermiştir. Kendi hayatı da, yaratmış olduğu kahramanlarının hazlarını tutkulu bir şekilde paylaşmakla geçmiştir” (Zweig,1995,s.27).

Madam Bovary'de de Emma anne sevgisinden mahrum kalmış 13 yaşında eğitimi için manastır okuluna gönderilmiş, burada birkaç yıl okuduktan sonra tekrar baba evine dönmüştür. Babası kendisini tedaviye gelen Charles adlı bir köy doktorun birkaç ziyaretinden sonra onu sevmiş ve kızını onunla evlendirmiştir. Emma'da, Julie gibi, sevdiğini sandığı adamla isteyerek evlenir. Birazda çiftlikteki hayattan sıkıldığı için bir doktorla hayalindeki hayata kapı aralayabileceğini düşünür. Emma'nın güzelliği, zarafeti, duygusallığı ve tutkuları doğal olarak onun evlilikten beklentilerini yükseltir. Manastırda okuduğu romantik kitaplar Emma'nın hayal dünyasını fazlaca geliştirdiği için hayatın gerçeklerini görmesine engel olur. Evlenmeden önce gönlünde uyanan duygunun aşk olduğunu sanmış fakat bu aşkın sonucu olması gereken saadet henüz bir türlü gerçekleşmemiştir. Emma, bahtiyarlık, ihtiras, kendinden geçme, âşık olma gibi sözleri, kitaplarda okuyarak bunlarla büyüdüğü için bu kelimelerin hayattaki karşılığını pek bilmez. Paris'te yaşama isteği, oradaki dünyayı ve insanların lüks hayatlarını hep merak eder ve bunların hayaliyle avunurdu. Ona göre Paris,

“Okyanus'tan da büyük, ondan da geniş bir şey olmuş altın ve gümüş yaldızlı bir havaya bürünmüş, Emma'nın gözleri önünde pırıl pırıl yanıyordu. Ama o hay huy içinde kaynaşan kalabalık hayat yine de kısım kısım ayrılmış, birbirinden ayrı tablolara bölünmüştü. Bunlardan yalnız ikisi üçü Emma'nın gözleri önünde canlanıyor, ötekilerin hepsini gizliyor ve bütün insanlığı yalnız onlar temsil ediyordu. Sefirler aleminde herkes, duvarları ayna kaplı, döşeme tahtası cilalı salonlarda, kadife örtüleri sırma saçaklı oval masalar etrafında yaşıyordu. Orada etekleri, yerlerde sürünen elbiseler, büyük büyük sırlar, tebessümler altında gizlenen heyecanlar, tasalar vardı”(Flaubert,1973,s.76).

Paris'i ve Parisli soyluların yaşantısını Emma gözünde o kadar büyütüyordu ki mutluluğu tamamlayan en önemli unsurun oradaki zenginlik ve ihtişam olduğunu sanıyordu. Emma'nın içindeki bu ulaşılamaz gibi görünen Paris tutkusu git gide psikolojik bazı rahatsızlıklara neden oluyordu. Aslında Paris “tüm değerlerin alaya alındığı paradan ve zevkten başka hiçbir gücün egemen olmadığı bir medeniyet cehennemidir”(Riegert,1987,s.35). Paris'in önceki yüzyıllarda da aynı olumsuz tablosunun olduğunu Voltaire'in *Candide* adlı eserinde Mösyö Martin'in ifadelerinde görüyoruz. Ona göre Paris “bir karmakarışıklık, bir cendere ki, orada herkes zevk arkasında koşar, ama kimsede hemen aradığını bulamaz” (Voltaire, 1984,s.91). Yine de Fransız romanlarında hemen hemen birçok kahraman yaşadığı ortamdaki mutsuzluğu ya da görevi gereği Paris'e gider. Örneğin, *Monte-Cristo Kontu*'nun kahramanı Edmond Dantès düşmanlarından intikamını almak için Paris'te olmak zorundadır. *Vadideki Zambak*'ın kahramanı Felix Vandenesse kendine toplumda bir statü elde etmek için Paris'e gider. Yine *Goriot Baba*'daki Rastignac hukuk öğrenimi yapmak ve tutkularını gerçekleştirmek için Paris'e gitmek zorundadır. 19 yüzyıl Fransız romancıları Paris'teki tutkulu hayata sadece roman kahramanlarını göndermiyorlar aynı zamanda bizzat kendileri de Paris'e yerleşip buradaki gelenekleri, aristokrasiyi, ihtişamı, zenginliği ve sefaleti romanlarına konu ediniyorlardı. Örneğin Balzac'ın “Paris'i maddi değerlere tapan bir dünyanın dekoru gibidir: İkiyüzlü, çıkarıcı, erdemsiz ilişkilerin sahnesine dönüşen kent bireyleri tehdit eder adeta; kötülük, entrika ve suçla örülmüş cehennemi andıran bu uzamda yaşamak için bireylerin Rastignac gibi hırslı, yırtıcı, hesabını

bilen kişiler olması gerekir. Emile Zola'nın Paris'i de paranın yüceltiildiği, yozlaşmanın yaygınlaştığı, karanlık ilişkilerin uzamı olarak belirir. Victor Hugo'nun Paris'i ise akıl, doğruluk, ilerleme gibi insanlık değerlerinin yüceltiildiği ışıklı, aydınlık bir şehirdir" (Öztokat,2005,s.73).

2. Aşk ve Mutsuz Evlilikler

Balzac *Otuzunda Kadın*'in ilk bölümünde Julie'nin Victor d'Aiglemont'a nasıl aşık olduğundan okuyucuya pek bahsetmez. Julie, Victor'a daha önceden aşık olmuş ve babasını onunla tanıştırmak için Tuileries meydanında gerçekleşecek olan gösteriyi beklemektedir. Victor subaylar arasında en aktif olanıdır. Hatta gösteri bölümüne bizzat o kumanda etmektedir. Julie'nin gözleri sürekli Victor'un üzerindedir ve Ondan gelen bir bakışla bile çok mutlu olmaktadır. Yazar, Julie'nin gösteri esnasındaki halini şöyle tasvir eder:

" Körpecik yüzün üzerinde kumral kâküller oynuyor, pembe beyaz ten, bu güzelin bütün çizgilerinde kaynaşan istek, sabırsızlıkla ışıldıyordu. O güzel badem biçimi kapkara gözleri tatlı bir hınzırlık daha canlandırıyor. Arı bir sıvı içinde yüzen bu gözleri uzun uzun kirpikler çeviriyordu. Üstünde de iyice kemerli kaşlar vardı. Bu çapkın yüzün, o zamanlar göğüsün altına takılan kemere rağmen yine de pek zarif duran bedeninin üzerinde hayat, gençlik bütün hazinelerini sermişti (Balzac,2005,s.9).

Balzac roman kahramanının fiziki görüntüsünü tasvir ederken aynı zamanda adeta onun ruh halini de yansıtır. Bu yüzden Balzac'ın birçok romanında tasvir belirleyici ve öyküyü hazırlayıcı en önemli bir unsur olarak ortaya çıkar. Flaubert'de bir kahramanını veya bir yeri tasvir ederken gerçekliğe yakın olmak ve okuyucuya onu daha iyi aktarma amacını taşır. Bazen onun tasvirleri kahramanın gözünden, onun bakış açısından geçer:

" Charles, kızın turnaklarının beyazlığına şaşıtı. Bu turnaklar parlak, uçları sivri, Dieppe'in fildişi işlerinden daha temiz, badem biçimi kesilmişti. Halbuki eline güzel denemezdi; belki rengi lazım geldiği kadar donuk değildi; parmakları da kuru kuruydu, ellerin uzunluğu da fazlaydı ve kenarlarında öyle yumuşak yumuşak bükülen hatlar yoktu. Kızın asıl güzel yeri, gözleriydi; kestane rengi olmalarına rağmen, kirpikleri onları kara gibi gösteriyordu ve insana samimiyetle bakışında sanki saf temiz bir cüretkarlık vardı (Flaubert,1973,s.27-28).

Charles eşinin ölümünden sonra bu boşluğu dolduracak kız olarak Emma'yı bulur. Onu beğenir, güzelliği karşısında heyecanlanır, ancak bu birliktelik Emma'nın hayalindeki aşk değildir. Charles romantik bir ruha sahip olmadığı gibi davranışları ve fiziğiyle de pek kibar sayılmaz. Flaubert öykünün başında Charles'i vasat bir öğrenci daha sonra da yine pek başarılı sayılmayacak orta halli bir köy doktoru olarak tanıtır. Emma'nın romantikliği ve tutkularıyla Charles'in vasatlığı öykü boyunca büyük bir zıtlık oluşturur. Emma'da bir kız çocuğu dünyaya getirmesine rağmen bir anne gibi davranmaz. Yani, yeni doğan çocuk bile Emma'yı evine bağlayamaz. Çocuğu bakıcısına bırakarak tutkularının peşinde koşmaya devam eder. Emma'nın arzu ve isteklerine "karşı ortaya çıkan zıt güç, olayın diğer kahramanlarından daha çok nesnelere tabiatından, bizzat hayatın kendi tabiatından kaynaklanmaktadır. Emma'nın arzu ettiği obje, gerçekte eti ve kemiği olan bir varlıktan ziyade, çekiciliği ve sonsuzluğu olan bir başka yerdir. Aynı romanda bu duruma hakem rolü verilmiştir denebilir. Böylece kader tarafından kahramanın kısıpaca alınması söz konusu edilir" (Bourneur&Quellet,1989,s.155).

Otuzunda Kadın'ın kahramanı Julie ile Victor arasında da benzer bir zıtlık evlilik sonrası belirgin bir şekilde ortaya çıkar: Victor Napolyon'un kendisine verdiği bir görev için eşini Tours şehrinde yaşlı teyzesinin yanına bırakarak uzun süren bir yolcuğa çıkar. Markiz teyze bu süreçte Julie'ye çok iyi davranır, hatta Victor'un bazı kötü huylarından da bahseder. Victor görevden döndüğü sırada Julie'nin bir kız çocuğu olur. Mutlu bir tablo beklenirken Victor eşini başka bir kadınla aldatmaya başlar. Balzac, Julie'nin mutsuzluğunu ve acı içerisindeki ruh halini okuyucusuna şöyle yansıtır:

“Julie, o çılgınlık içinde, divanın önünde diz çöktü; hiçbir şeyi görmemek için yüzünü divana gömdü; Tanrı'ya yakardı. Yakarışının alışılmış sözlerini şimdi öyle içten, öyle anlamlı söylüyordu ki kocası bile, duysa, yüreği parçalanırdı. Julie sekiz gün, başına gelenlerden dolayı bunalmış bir durumda, hep geleceğini düşünüp durdu. Yüreğine yalan söylemeksizin, gelecek günlerini gözden geçiriyor, kocasını yeniden elinin altına alabilmenin, yollarını arıyordu” (Balzac,2005,s.64).

Julie, kocasını çok sevdiği için önce Markiz teyzenin sözlerini pek dikkate almaz. Kadınlık benliği doğal olarak ona kendisinin ve çocuğunun geleceğini düşünme ve koruma hakkını verdiği için bir süre kocasının aldatmalarına sabreder. Eşini aile ocağına bağlayabilmek için büyük gayret sarf eder. Tüm çabalarına rağmen kocasının aldatmalarının önüne geçemez. Öyküde Julie'nin intikam almak için eşini Artur adında İngiliz bir doktorla aldattığı intibai uyandırılmaya çalışılmışsa da aslında bu aldatma gibi gözükten ilişki Julie'nin kocasında bulamadığı bir umuda kapı aralamadır. Kısacası eşini kıskandırmadır. Kadınlardaki kıskançlık duygusuyla ilgili Stendhal şu tespitlerde bulunur: “Biz erkeklerden çok daha fazla tehlikeye atılırlar, aşka kendilerini daha fazla feda ederler, çok daha az oyalanma olanakları vardır, özellikle aşıklarının eylemlerini doğrulamak konusunda çok daha az araçları vardır. Bir kadın kıskançlıkla alçaldığını hisseder, bir erkeğin arkasından koşuyormuş havasına kapılır, aşğının alay konusu olduğunu ve özellikle kendisinin en sevecen coşkularıyla alay ettiğini zanneder, şiddete eğilimli hale gelir ve buna rağmen rakibini öldürmez” (1989,s.89). Julie'de ne kocasına ne de kocasının sevdiği kadına karşı intikamını cinayet yoluyla almayı düşünür. Kocasını kıskandırmayı hedeflerken farkında olmadan yeni bir aşk rüzgarına kendini bırakır. Julie Artur'u sevmesine rağmen onun başka şehirde birlikte yaşama teklifini reddeder. Çünkü o aşkıyla kızı arasında gelgitler yaşan bir annedir. Balzac öykünün sonlarına doğru aşk karşısında Julie'nin direncini artırarak onun annelik duygusunun ağır basmasını sağlar. Zira Balzac gerçek hayatında otoriter bir annenin kuralları içerisinde haylaz büyümüş sevgiye muhtaç bir çocuktur. Bu yüzden annelik kavramının içinin boşalmasına izin vermez. Yazar çocukların anne sevgisinden mahrum kalmalarının doğuracağı sonuçları yaşayarak gördüğü için anneliğin aşk karşısında daha kutsal olduğuna inanır. Çocukken Balzac “annesiyile karşı karşıya geldi mi, sıkılmaya başlar, ezilir, büzülür küçülürdü hatta tirtir titrer kendinden geçerd” (Billy,1949,s.37). Bu yüzden inişli çıkışlı istikrarsız bir eğitim hayatı içerisinde mutsuz bir öğrenci oldu. Birçok kez kaydolup bıraktığı hukuk eğitimini de biraz geç bitirdi. Yaşadığı ailevi sorunları romanlarında ele alırken bazı kahramanlarına da kendi hayatından tecrübelerini aktardı.

Madame Bovary'de ise aldatılan roman kahramanın Charles olduğunu görüyoruz. Emma gibi romantik, tutkulu bir kadının ruh halini pek anlayamadığı için Charles ne yazık ki aldatılır. Charles aşka başarısız olduğu gibi mesleğinde ve toplum ilişkilerinde de vasat bir profil sergilemektedir. Evliliğinin ilk günlerinde Emma'yı kocasına aşık olmak için çabalayan bir kadın olarak görüyoruz. Methaplı gecelerde kocasına şiirler söyler, hüznü şarkılar söyleyerek onun dikkatini çekmek ister fakat Charles'de bunları anlayacak romantik ruh olmadığı için evlilikleri Emma'nın düşlediği doğrultuda gitmez. Charles zaten birinci evliliğinde de başarısız olmuştu. “Emma'nın yaşadığı dram

karşısında düz, sıradan kişiliğiyle kendini ifadede zorlanan, Charles'a oranla Homais ve Lhereux'ye Flaubert'in eleştirisi daha serttir. Tüm bayağılığı, zavallılığı içinde Charles, romanın sonunda öldüğünde Flaubert, okurda yine de belirli bir acıma duygusu uyandırır; her şeye karşın, Charles "olduğu şey" olarak kalmıştır. Oysa Flaubert toplumsal yükselişlerini diğer insanların mutsuzlukları üzerinden gerçekleştiren "sonradan görme" Homais ve Lheureux'yü ve onların temsil ettikleri değerleri mahkûm eder" (Kaba,2013,s.65).

2.1 Pişmanlıklar ve Mutlak Son

Otuzunda Kadın' da Julie eşi Victor'un gerçek yüzünü evlendikten birkaç sene sonra görür. Evlilik öncesi Julie'nin babası Victor'u çok iyi tahlil ettiği için bu evliliğe karşı çıkmıştı. Victor'da *Madame Bovary'*deki Charles gibi kadın ruhunu anlayacak incelikte biri değildi. Zira kadınlar eşleri tarafından yüceltmeyi isterler, saygı görmeyince bir çiçek gibi solarlar. Julie evliliğindeki tüm olumsuzluklara rağmen kızı Héléne'nin geleceğini düşünerek kocasını terk etmez. Kocasının kendisini başka kadınlarla aldattığını öğrendiğinde de sık sık babasının nasihatlarını hatırlar. Julie pişmanlıkları sonucu yüreğine kazınan acılara dayanma gücünü ancak 30'lu yaşlara gelince kazanmıştır. Bu yüzden Balzac otuzlu yaşlardaki bir kadınla genç bir kızın karşılaştırmasını öykü boyunca sık sık yaparak okuyucuya mesaj verir: Ona göre ideal evlenme yaşı otuzdur. Zira otuzunda olgunlaşan kadının yaptığı evlilik daha gerçekçi duygulara dayanır ve kararlarında pişmanlıklar yaşamaz. Julie olgunluk çağında kendisine değer veren hem de deli gibi aşık olan Artur'un öldüğünü öğrendiğinde bir kez daha yıkılır. Zira onunla otuzunda yaşadığı aşk gerçek aşktır. Yasak bir aşk olmasını rağmen her iki tarafta mutluluğu yakaladığını sanıyordu. Julie, Artur'un ölümden sonra ona olan duygularını şöyle ifade eder:

"Beni seven adam mutluluğu için kendime karşı saygımdan bile vazgeçtiğim tek erkek öldü. Benim şerefimi kurtarmak uğruna öldü. Bu aşk çok genç yaşta, tertemiz, düşlerle dopdolu olarak sona erdi. Görülmemiş bir uğursuzluğun beni sürüklediği bu tutkuya kendimi bırakmadan önce, ben de nice genç kızı mahveden şeye kanmış, değeri bir hiç, ama görünüşü hoş bir adama kapılmışım. Evlilikte mutluluğu, hem de suç sayılan mutluluğu yitirmiş bulunuyorum, mutluluğu tanımadan. Hiçbir şey kalmıyor artık bana. Ölmesini bilemedimse, hiç olmazsa, anılarıma bağlı kalayım (Balzac,2005,s.149).

Julie'yi sarsacak başka bir olay ise öykünün sonlarına doğru ortaya çıkar. Kızı Héléne ailece istenmeyen bir adama aşık olup onunla kaçır. Bu kaçış bir bakıma kaderin Julie'den intikamını alması gibi düşünülebilir. Zira Julie babasının sözünü dinlemeyip Victor'la evlenmiş, babasını çok üzmüş bundan da büyük pişmanlıklar duymuştu. Şimdide kızı Héléne aşık olduğu bir yabancıyla kaçarak annesine aynı acıları yaşatır. Aile uzunca bir süre ondan haber alamaz. Yoksulluğun ve hastalığın pençesinden kurtulamayan Héléne sefalet içerisinde ölürken genç yaşta verdiği duygusal kararların pişmanlığını sık sık itiraf eder. Ona göre "bir kız mutluluğu, alışılmış düşüncelerin dışında, macera hayatında, hele annesinden uzak, hiçbir zaman bulamaz"(Balzac,2005,s.238).

*Madame Bovary'*de manastırda çamaşırcı kadının el altından getirdiği kitapların tesirinde kalan Emma şatolarda lüks içinde coşkulu bir hayat sürmeyi beklerken kasaba doktoru Charles ile evlenmiştir ancak bu evlilik Emmayı her gün biraz daha mutsuzluğa ve ruhsal bozukluklara götürmüştür. Zira kocası, doktor olmasına rağmen karısının ruh halinden ve beklentilerinden anlamayacak kadar pasif ve duyarsız bir adamdı. Emma uzak ülkelere gitmeyi, okuduğu kitaplardakine benzeyen bir yaşamı arzu ederken bunun tam tersine küçük bir kasabada kendisini mahkûm edilmiş gibi hissediyordu. Boğucu bir evlilik içinde mutsuzdu ve mutsuz evliliği ve hayallerini gerçekleştirememek onu her

gün biraz daha düş kırıklığına itiyordu. Yalnızlık duygusu onu kocasından iyice soğutmuş ve genç kadın duyduğu pişmanlıkla yeni sevgililer peşinde koşmaya başlamıştı (Aytekin,2003,s.241).

Maalesef, yeni sevgililer de Emma'nın tutkuları karşısında yetersiz kalır. Emma'nın gerçeklerle yüzleşmesi sevgilileri Léon ve Rodolphe tarafından terkedilmesiyle başlar. O sürekli hayatında değişiklik yapmayı, farklı ortamlarda bulunmayı seven hareketli biridir. Sadece hayallerini, arzu ve tutkularını gerçekleştirmek için yaşadığından onun gerçeklik algısı bir hayli körelmiştir. Emma hem sadakatsiz bir eş hem de ailesine karşı sorumsuz bir kadın gibi düşünülebilir. Gösteriş içerisinde yaşama arzusunun getirdiği borçlar altında ezilen Emma önce Léon'dan borç para ister. Léon parayı bulamayınca Rodolph'a gider. O da Emma'ya yardım edemez. Borç yükü ve tekrar imzalanan senetler karşısında iyice bunalan Emma kurtuluşu kendini dine vermekte bulur. Materyalist bir sorunun ruhani bir çözümü olmadığını da anlayınca intihar eder. Aslında intihar eden kimselerin en önemli problemlerinden biri, " bireyin kendi bedeni uğruna verdiği mücadelede sorunlar yaşamasıdır. Bunun yanı sıra yaşadığı toplumun insanları ve kurumları tarafından birey üzerinde baskı kurulması ya da bireyin engellenmesidir. Dolayısıyla, tüm sorunların kaynağı, bireyin kendi istekleri ve toplumun ya da ilişki kurduğu insanların çıkarları ile sürekli çatışma halinde olmasıdır. Herhangi bir adım atarken bazı durumlarda toplum önemsenmese de, pek çok durumda toplum kurallarına karşı koyulamayacağı anlaşılıp kadere razı olunur"(Aras,2013,s.128). Emma da hayal dünyasını besleyen ana kaynakların tükendiğini görür ve geriye yaşamasını gerektirecek bir neden kalmadığından intiharı seçer. Öyle görünüyor ki bu intiharın sebebi ne pişmanlık, ne de ümitsizlik, asıl sebep bir daha asla geri gelmeyecek olan kaybolmuş hayallerdir. Emma'nın ölümünden sonra ortaya çıkan gerçeklerin yarattığı deprem o kadar korkunç olur ki Emma bu kez sadece kendi katili olmakla kalmaz kocasının da katili olur. Charles karısının Léon ve Rodolphe ile yaşadığı aşkları ortaya çıkaran mektupları bulur. Bu aldatmanın ağırlığı Charles'ın da ölümüne neden olur. Thibaudet'in dediği gibi bu haliyle eser "*Manon Lescaut* gibi bir aşk romanı, *Don Quichotte* gibi hayali bir romans, *Candide* gibi bir kader romanıdır" (1935,s.104).

3. Sonuç

Balzac Fransız edebiyatının en önemli realist yazarlarından birisidir. Yazdığı eserlerle tüm dünya edebiyatında birçok yazara ilham kaynağı olmuş ve realist akımın öncüsü sayılmıştır. *Otuzunda Kadın* adlı romanıyla da çağdaşı Gustave Flaubert'i etkilemiş ve *Madame Bovary* adlı bir şaheserin doğmasına katkı sağlamıştır. *Madame Bovary* taşra burjuvazisinin geleneklerini, ortaya koydukları toplumsal değişimlerin ve değer yargılarının ele alındığı hem romantik hem realist bir romandır. Roman kahramanı Emma güzelliği, duyguları, davranışları, aşkları ve tutkularıyla, *Otuzunda Kadın* adlı romandaki Julie'ye benzemektedir. Julie'nin hikâyesinde Balzac aşkın genel bir portresini çizmekten ziyade onun yanlışlıklar sonucu oluşan sorunları üzerinde durur. Yanlış evlilik yapmış bir kadının mutsuzluğu ve çektiği acılar ele alınırken otuzlu yaşlardaki kadınların olgunluğu hakkında geniş bilgilere yer verilir. Julie'nin genç kızken babasının uyarılarına rağmen Victor'la evlenmesi yanlış bir davranışın sebep olduğu mutsuzluğa örneklik teşkil eder. Yazar macera romanlarında karşılaşılan "eden bulur" ilkesini Julie'nin hikâyesine taşıyarak adeta okuyucusuna ders verir. *Madame Bovary*'de ise hayallerini gerçekleştirmek için aile değerlerini hiçe sayan tutkulu bir kadının maceraları ele alınır. Aile ilişkilerinin soyluluk ve gösteriş hırsıyla yozlaşması, iffetli yaşamın aşk uğruna değersizleştirilmesi, insanı tüketen aristokrasi tutkusu, yazarın Emma üzerinden okuyucuya aktardığı temel unsurlardır. Emma'nın duygu tatminsizliği ve tutkularının esiri olması ona büyük bedeller ödetir. Sonuçta roman boyunca Emma'yı aldatan erkek karakterler hiçbir şekilde cezaya

uğramadıklarına göre tek suçlunun Emma olduğu yargısına varılıyor. Flaubert her ne kadar Madame Bovary benim dese de, roman bir kadının erkekler tarafından nasıl sömürüldüğü gerçeğini değiştirmiyor. Sonuçta Emma'yı zehirleyen arsenik zehri değil 19. yüzyılın aristokrasi ve burjuvazi toplumdur. Dün olduğu gibi bugün de dünyanın birçok yerinde halen ızdırap çeken, intihara sürüklenen, çılgınlıkları duyulmayan birçok Emma Bovary'ler var. Yıllardır kadın cinsel sınırlar içerisinde sömürülmesi gereken bir meta olarak görülmüş, ilkesiz suçlamaların merkezine konmuştur. Kadına uygulanan fiziki şiddet sık sık gündeme gelmiş aşk adı verilen çağdaş şiddet hep geri planda kalmıştır. Kadın bir toplumun en gözde değeridir. O bir aileyi, aile toplumu, toplumda insanlığı oluşturur. Yani kadın insanoğlunun var olma sebebidir.

Kaynakça

- Aras, G. (2013) . Kadın ve İntihar Olgusu: Esther Greenwood ve Emma Bovary, Toplum ve Cinsiyet Yansımaları, Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları.
- Aytekin, H. (2003). "Un essai d'étude comparée: Le reflet de la personnalité de Madame Bovary dans Kiralık Konak", İstanbul: Öneri, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 239-247.
- Balzac, H. de, (2005). Otuzunda Kadın, Çeviren: Leyla Karanfil, İstanbul: Akvaryum.
- (1988) Goriot Baba, Çeviren: Nesrin Altınova, İstanbul: Sosyal Yayınları.
- Billy, A. (1949). Balzac'ın Hayatı, Çeviren: Fehmi Baldaş, Ankara: MEB Yayınları.
- Bourneur, R. ve Quellet, R. (1989). Roman Dünyası ve İncelenmesi, Çeviren: Hüseyin Gümüş, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Cuenant, T. E. (2018). Madame Bovary(1856) Un roman clinique, Gustave Flaubert (1821-18809, Académie des Sciences et lettres de Montpellier, Séance du 8 Janvier.
- Flaubert, G. (1973). Madame Bovary, Çeviren: Nurullah Ataç-Sabri Esat Siyavuşgil, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kaba, F. (2013). Madame Bovary'deki Burjuva Karakterler Üzerine Bir İnceleme, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 15, 59-66.
- Özcan, T. (2010). Bir Tutunamayanın Kara Yazgısı, Roman Kahramanları, Nisan/ Haziran. Sayı:2.
- Öztoğat, N. (2005). Bir Parislinin Gözünden Paris: Victor Hugo ve Paris, Kitaplık, Sayı: 82 Nisan, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Riegert, G. (1987). Le Père Goriot Balzac, Paris: Hatier.
- Stendhal, (1998). Aşk Üzerine, Ankara: Mor Yayınları.
- Tekin, M. (2001). Roman Sanatı (Romanın Unsurları)1, İstanbul: Ötüken.
- Thibaudet, A. (1935). Gustave Flaubert, Paris: Gallimard.
- Voltaire, Kandidate ya da iyimserlik Üstüne, Türkçesi: Server Tanelli, İstanbul: Say.
- Zweig, S. (1995). Üç Büyük Usta, Balzac, Dicken, Dostoyevski, Çeviren: Ayla Yörükkan, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.